

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišču, I. nadstropje.

Rekopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravništvo:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-ogerske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12:50
četrtno . . . K 6:50
mesečno . . . K 2:10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge dežele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (insetate) se plačuje od čveterostopne peti vrste po 12 h, za večkratni natis primeren popust.
Posamezna št. stane 10 h.

St. 244.

Telefonska številka 65.

Celje, v sredo, 26. oktobra 1910.

Čekovni račun 48.817.

Leto II.

Občinsko gospodarstvo v Petrovčah pred celjsko poroto. — Tožitelja Fr. E. Fridrich in Koren ml. — v resnici obtoženca. — Urednik Vekoslav Spindler popolnoma oproščen.

Med ogromnim navalom občinstva iz Celja in okolice, iz Petrovč in drugod se je vršila minola dva dneva, v ponedeljek in včeraj, pred porotnim sodiščem v Celju zanimiva in vroča bitka: porotna razprava zoper urednika »Narod. Dnevnika« in »Narodnega lista«, Vekoslava Spindlerja, vsled obtožbe s strani gg. Fr. E. Fridricha, obč. odbornika in načelnika krajnega šolskega sveta v Petrovčah in Korena ml., županovega sina iz Petrovč; prvi je tožil zaradi prestopka razžaljenja časti, drugi pa zaradi pregreška zanemarjanja uredniške dolžnosti.

Zgodovina.

Historijat cele zadeve je kratko sledeči:

V »Narodnem Dnevniku« z dne 5. marca t. l. je bil objavljen pod naslovom »Občinske volitve v Petrovčah« dopis, v katerem se je očitalo Fridrichu, da nerealno in nekorektno gospodari oziroma razpolaga z denarjem krajnega šolskega sveta v Petrovčah, da je v več slučajih oškodoval gospodarske interese občine Petrovče (v zvezi z županom Korenom) s tem, da si je dal od občine dajati nagrade v obliki popusta raznih kazni in davkov, ki bi jih bil moral plačati v občinsko blagajno, da si je dal tudi obč. lov oddati od obč. odbora kar pod roko za nizko ceno itd.

V »Narodnem Listu« z dne 3. marca t. l. pa je bil pod naslovom »Brezvestno gospodarstvo v občinskem denarjem v Petrovčah« objavljen dopis, v katerem se je govorilo o tatvini občinskega denarja iz občinske blagajne l. 1902., in se je obdolžilo županovega sina Korena ml., ki je l. 1905. okradel cerkvene pušice in bil obsojen, da bi bil tudi to tatvino on izvršil.

V pojasnilo, zakaj so se dotični članki objavili, še pripomnimo, da se je takrat bil med naprednimi petrovškimi kmeti in med tam gospodujočo klerikalno kliko, kateri na čelu stojita baš Fridrich in Koren (župan), hud boj za gospodarstvo v občini povodom bližajočih se občinskih volitev. Kar je pisal »Nar. Dnevnik« ozir. »Nar. List«, je bilo pisano na podlagi aktov deželnega odbora.

Po izvršenih volitvah sta se gg. Fridrich in Koren ml. spomnila, da bi se morala čutiti žaljena po dotičnih člankih in sta vložila po dr. Benkoviču ovadbo in pozneje tudi obtožbo zoper urednika Vekoslava Spindlerja, in sicer prvi zaradi razžaljenja časti, drugi pa zaradi zanemarjanja dolžne uredniške paznosti, to pa zaradi tega, ker je urednik Spindler pri drugem zaslišanju iz gotovih razlogov izpovedal, da dotičnega članka ni bral, dočim je par dni pred obravnavo (in sicer še predno je zasebni obtožitelj obtožnico vložil) in pri razpravi sami izjavil, da je oba članka čital in da prevzema za vse trditve popolno odgovornost.

Dokaz resnice.

Spindler, ki ga je zastopal odvetnik g. dr. Vekoslav Kukovec, je po svojem zastopniku podal obsežen dokaz resnice. Zaslišalo se je gotovo nad 50 prič, predlaganih deloma od tožiteljev, deloma od obtoženca.

Razprava, ki je trajala v ponedeljek do 11. in sinoči do 2. ure ponoči, se je na podlagi izpovedb prič in raznih uradnih aktov spremenila v kruto obtožbo občinskega gospodarstva v Petrovčah, in splošen utis iz nastopa tožiteljev in njihovih zastopnikov je bil, da spada na zatožno klopo ne urednik Spindler in od njega sourejevano časopisje, ampak Fridrich in njegova lepa družba v Petrovčah. Vse tiste zasluge Fridricha, o katerih je povodom volilnega boja v Petrovčah toliko lagalo klerikalno časopisje in v katerih so se pri čeli razpravi od tožitelja samega in od njegovih zastopnikov ponovno rivala v ospredje, so se razblinile na podlagi izpovedb prič in izvedencev v prazen nič in ostal je le celotni utis, da je Fridrich v zvezi z županom Korenom res na mnoge načine gospodarske interese svoje občine oškodoval.

Nagrade Fridrichu za »zasluge«.

Izkazalo se je: da si je pustil Fridrich kažen 120 kron, ki mu jo je naložila politična oblast zaradi prestopka gozdarske postave, od občine podariti na ta način, da se mu je dala za njegove »zasluge« nagrada 120 kron. Dalje: Ker ni hotel plačati davka od lovske najemnine, je dal pri občini skleniti, da občina plačuje ta davek zanj, vključ temu, da se je na podlagi izpovedbe izvedenca g. Jeschouniga iz Arjevsi izkazalo, da ima Fridrich že lov kot tak za veliko

prezisko ceno v najem. Zaslišani občinski odborniki, same brihtne klerikalne glavice, so vsi kakor naučeni vedeli povedati le, da se mu je to dalo za njegove »zasluge«. Povprašani, v čem obstojijo te njegove zasluge, so vedeli povedati samo, da je Fridrich delal, kar je dolžan delati vsak, ki prevzame čast občinskega svetovalca in načelnika krajnega šolskega sveta. Decidirano pa sta izpovedala bivši občinski odbornik g. Martin Ocvirk in še sedajni občinski odb. g. Franc Turnšek, da o zaslugah Fridrichovih govoriti je smešno in da so se mu dotične svote s strani poslušne klerikal. večine v obč. odboru podelile brez vsakega postavnega razloga. Izkazalo se je dalje na podlagi zapisnikov, da je pri vseh dotičnih sejah vedno bil navzoč tudi Fridrich sam, za katerega koristi se je šlo, da so bili dotični sklepi storjeni soglasno, da je torej tudi Fridrich sam vedno glasoval za svojo korist. Nekaj čudnega je vse-kakor v obsežni kmečki občini kakor so Petrovče, kjer se morejo obč. odborniki radi oddaljenosti vendar le poredko sniti, da se je pri eni obč. seji obravnavala ozir. sklenila edina točka: da se da Fridrichu nagrada 120 K in sicer baš takrat, ko je pol. oblast od občine zahtevala, da to svoto od Fridricha eksekvira. Izkazalo se je torej, da si je Fridrich res dal dotične svote brez postavn. razloga od občine podariti; izkazalo se je na podlagi izpovedb različnih zaslišanih obč. odbornikov, da se odlok deželnega odbora, ki je to postopanje grajal, v občinski seji ni prečital, oziroma da se je zamolčal.

Udarec za udarcem pa je padel po Fridrichu, ko se je razpravljalo o njegovem postopanju z denarjem krajnega šolskega sveta. Zadostovalo bo, da iz cele kopice materijala potamo najbolj obremenilna poglavja:

Poneverjenje 1.500 K.

Dne 31. jan. 1899. je Fridrich kot načelnik krajnega šolskega sveta uradno poročal na okrajni šolski svet, da je bilo za l. 1898 krog 753 goldinarjev prebitka in da je ta znesek plodonosno naložen po 4½%. Priča Turnšek je izpovedal, da je takrat pri par sejah krajnega šolskega sveta zahteval, naj Fridrich pokaže dotično hranilno knjižico, da pa se je Fridrich vedno izgovarjal, da jo je doma pozabil.

Priča Simonišek, ki je kot tajnik prideljen okr. šol. svetu, je izpovedal, da je na ponovni ukaz okr. glavarja sredi julija l. 1899. energično zahteval od Fridricha, naj predloži dotično hranilno knjižico in da je potem res pred sejo okr. šol. sveta, ki se je vršila 19. julija 1899., prinesel dr. Dečko na glavarstvo vložno knjižico celjske Posojilnice na dotični znesek, ki je pa bil vložen v celjsko posojilnico šele dne 18. julija 1899., dočim je Fridrich že koncem januarja uradno poročal, da je znesek plodonosno naložen. Priča Smertnik, ravnatelj celjske Posojilnice, pa je pod prisego izpovedal, da je dobil Fridrich baš takrat po posredovanju dr. Dečka pri zavodu posojilo 900 goldinarjev, od katerih se jih je 773 takoj vložilo na ime »Krajni šolski svet Petrovče«, dočim se je ostalo porabilo za obresti. Ista priča je izpovedala, da stoji v zadevnem sejnem zapisniku Posojilnice izrecno, da se dovoli Fridrichu posojilo v svrhu pokritja dolga pri krajnem šolskem svetu. Na podlagi teh izpovedb in na podlagi aktov se je torej izkazalo, da je Fridrich smatral blagajno krajnega šolskega sveta za svojo posojilnico, da je javni denar uporabljal za svoje gospodarstvo in da je obenem uradno osleparil višjo oblast z lažnjivim poročilom.

Pobotnice za neplačane račune.

V računskem zaključku krajnega šolskega svetav Petrovčah za l. 1908 je izkazal Fridrich kot plačan tudi račun Zvezne trgovine v Celju v znesku nekaj čez 300 K in je priložil tudi zadevne pobotnice ter je pri seji, kakor je to potrdil priča Turnšek, tudi izjavil, da je račun res plačan. Priča g. nadučitelj Slanc je izpovedal, da je izsledil, da dotični račun ni bil takrat plačan, ampak nekaj šele par mesecev pozneje, večina pa še le letošnje leto. Poslovodja Zvezne trgovine g. Jager je kot priča zaslišan, izpovedal, da so se dale takrat na izrecno prošnjo g. Fridrichu dotične interimitične pobotnice in je potrdil, da so se računski res šele mnogo pozneje plačali. Izkazalo se je torej, da je Fridrich izkazal v računskem zaključku svoto nad 300 kron za plačano ter je s tem zakrivil goljufivo dejanje. Fridrich se je izgovarjal s tem, da ni imel denarja za plačilo, češ da je računski zaključek izkazal celo krog 150 kron primanjkljaja. Ubogi mož pa se je nehote vjel

v zanjke, ker je jasno, da, če bi ne bil med izdatke postavil itak neplačane svote nad 300 K, bi bil računski zaključek izkazal nad 150 K prebitka. Dokazalo pa se je tudi na podlagi izpovedb prič in strokovnjakov gg. Slanca in okr. šol. nadzornika Supaneka, da je naravnost protipostavno in goljufivo, vpisati neplačane račune med redne izdatke kot plačane.

Jasno je torej, da je Fridrich tudi v tem slučaju gospodarske koristi krajnega šolskega sveta, ki so obenem eminentne koristi občine, oškodoval s tem, da je izpodkopaval njun kredit in gospodarski ugled.

Manipulacije z ustanovo.

Leta 1898. se je sklenilo napraviti jubilejno ustanovo za uboge šolske otroke, iz katere obresti bi se naj, kakor pravi šolska kronika, kupovala učna sredstva za uboge otroke. Postavno je, da se morajo take ustanove takoj naznaniti višji oblasti, ki izpostavi ustanovno listino, dalje da se mora vsaka ustanova takoj plodonosno naložiti in vinkulirati in se kapital ne sme dvigniti brez dovoljenja višje oblasti. Vse to sta izpovedala strokovnjaka Supanek in Slanc kot prič. Fridrich pa je naložil svoto šele l. 1900, jo je l. 1906 dvignil in nepostavno porabil za druge izdatke, nego za katere je bila določena, in jo je naložil zopet šele l. 1909.

Neplačana drva.

Priča Cencel je izpovedal, da mu je Fridrich dolgo časa dolgoval za drva, ki jih je dal za šolo, večjo svoto, da mu je pozneje sicer nekaj plačal, da pa je moral dati Fridrichu pobotnico čez večjo svoto, nego mu je izplačal, in da je ostanek dobil še precej časa pozneje. Tudi v nekaterih drugih slučajih se je izkazalo, da si je dal Fridrich dajati pobotnice, predno je plačal.

Služaj Koren.

Na obtožbo Korena ml. zaradi tatvine v občinski blagajni je nastopil obtoženi urednik dokaz resnice, ki je bil, vključ temu da se je obtožba glasila samo zaradi zanemarjanja uredniške paznosti, pripuščen. Po pričah se je izkazalo, da je Koren ml. v času od l. 1902. naprej, ko se je dotična tatvina izvršila, nenavadno in za njegove razmere neprimer-no razsipno živel, da ga je bilo vedno videti po gostilnah, kjer je popival in skoro vedno plačeval s petaki in desetaki, da je kvartal za visoke svote in skoro redno izgubljal, včasih po 30 K in še več, da si je kupil lepo Puch-kolo za 220 K, da se je vozil v Ljubljano, Postojno, Bled itd. in izostal 8 dni. Orožnika Erjavc in Rizmal, ki sta ga l. 1905. kmalu po izvršeni tatvini v cerkvi zaprla in vodila zadevno preiskavo, sta oba soglasno izjavila, da sta na podlagi vseh že zgoraj navedenih sumljivih okolščin prepričana še danes, da je Koren ml. res izvršil tudi dotično tatvino v obč. blagajni. Dognala sta pa tudi, da je imel Koren v svojem stanovanju (posebna sobica nekje nad stopnicami) pet lepih pušk in mnogo drugih dragocenosti, dalje sta našla pri njem raznih naročilnih kuponov izza l. 1902. v znesku nad 200 K. Dognala sta, da so vsi njegovi izdatki izza l. 1902. znašali gotovo na podlagi najdenega materijala nad 500 K, dočim on trdi, da si je izposodil krog 250 kron, ostalo pa s čebelarjenjem prisluzil. Dognalo pa se je, da je njegovo čebelarstvo neslo kvečjemu toliko, da je pokrilo stroške, njegovi dohodki kot obrtnega »vseznalca« pa so bili malenkostni. Njegov oče pa je precizno izjavil, da mu ni dajal nobenega denarja. Dognalo se je dalje, da je mogel tatvino izvršiti samo človek, ki je razmere dobro poznal, ki je vedel, kedaj ni bilo župana Korena doma in kje je ta imel ključ od občinske pisarne, v kateri je bil shranjen v miznici pisalne mize občinski denar.

S tem je bilo dokazno postopanje končano. — Sestavila so se vprašanja in sicer 3 glavna in 5 potranskih. Nato so sledili plaidoyerji zastopnikov.

Nemško-klerikalna alijansa.

Ko je par dni pred razpravo dr. Benkovič videl, da bo šlo slabo z njegovimi klienti, a je na drugi strani tudi videl, da so porotniki v minulem zasedanju bili po večini Nemci in nemškutarji, sta ju stuhala s Fridrichom sledeče: Da pridobimo tudi nemške porotnike na svojo stran, pošljimo za Fridricha v boj poleg dr. Benkoviča še dr. Zangergerja. In res. Pri obravnavi so se v bratski slogi objemali »zasluzni« Fridrich, veliki celjski nemško-radikalno-lu-

teranski gromovnik dr. Zangger in vrli katoliški poslanec našega pobožnega in vernega ljudstva in slovenski »radikalec« dr. Benkovič. Krasna slika! Žal le, da ni bilo navzočega vsaj kakega amateur-fotografa, ki bi bil verno posnel posamezne momente, kako je Fridrich razburjen skakal od jednega vogla mize do drugega, kako sta gospoda zastopnika delala dolge in začudene obraze, ko je prišel na dan kak novi fakt, o katerem ju poštenjak Fridrich seveda ni informiral, kako se je dr. Zangger razburjal pri vsaki najnedolžnejši, četudi morda malo hudomušni opazki obtoženčevega zastopnika itd. — Prizori za bogove! Da se je občinstvo, katerega je bila ves čas, osobito popoldne in ob večerih, polna dvorana, na njun račun prav izvrstno zabavalo, tako da je dr. Zangger enkrat celo zahteval izpraznenje dvorane, nam pač ni treba še posebej povedati. V svojem plaidoyeru je dr. Benkovič v veliko slabši obliki slovenski povedal tisto, kar dr. Zangger nemški. Da pa sta se v svojih »zagovorih« oba pošteno razburjala in izpsovala na račun »Narodnega Dnevnika« in »Narodnega Lista«, je gotovo; videlo se je obema, da bi najrajše videla vse »liberalne« urednike na vislicah. Dr. Zangger se je povzdignil celo do prispedobe, da so naši listi postali »Landplage«. Verjamemo in vemo, da smo ljudem dr. Benkovič-dr. Zanggerjeve lige neprijetni in bi še lahko morda bolj postali. Saj poznamo razne skrivnosti iz Sevnice.

Dr. V. Kukovec

je v svojem zagovoru obširno še enkrat ponovil vse dokaze, ki so včeraj in danes o krivdi tožitelja doprinesli in je na podlagi izpovedb posameznih prič dokazal, da so se vsi dokazi, ponujeni glede trditve v časopisju, tudi doprinesli. Opozarjal je porotnike osobito, naj ne dajo pri glasovanju uplivati nase po političnih svojih prepričanjih, ampak naj sodijo po postavi in po svoji vesti.

Ker sta alijirana dr. Zangger in dr. Benkovič še replicirala in držala vsak po en obstrukcijski govor, je dr. Kukovec v svojem končnem govoru ostro in sarkastično kazal na ona zavijanja in neresnice, s katerimi sta skušala spraviti porotnike s prave poti.

Nato so odšli porotniki k posvetovanju.

Pravorek porotnikov.

Po več ko polurnem posvetovanju je predsednik porotnikov g. dr. Kolšek razglasil pravorek:

Porotniki so zanikali vsa tri glavna vprašanja, in sicer prvo s 7 proti 5, drugo s 6 proti 6 glasovom in tretje soglasno.

Sodba.

Nato je predsednik sodnega dvora ob 2. uri ponoči razglasil sodbo, s katero se urednik Vekoslav Spindler oprošča krivde in kazni. Stroške pravde nosita oba tožitelja.

Navzoče občinstvo, izvzemši nekatere gospode s kolarji in njihove luteransko-katoliške privržence, je pravorek porotnikov in sodbo vzelo s iskrenim zadovoljstvom na znanje.

Toliko o suhih dejstvih razprave. O političnem in drugem pomenu zanimive pravde o priliki več.

Avstrijski Jugoslovani in morje.

Spisal dr. Karl Slanc.

(Dalje.)

Kmetovo delo je bilo doslej tako, da ga more opravljati vsak član drugih stanov. Sedanjega kmeta se ne napravi v par letih kakor rokodelca. Sicer mora tudi rokodelca imeti prirojene, v generacijah pridobljene spretnosti. Kmet pa je počasne rasti, v stoletjih se izgoja ona varčljiva, potrpežljiva in vztrajna delavna moč, ki premore skozi skoraj 8 mescev na leto dan za dnevom delati na dan po 15 ur pri slabši hrani, ki zamore tako varčevati z vsem, kar ima kaj vrednosti, kakor dela to zdanji kmet. V kmetovem delu se vrstijo razna dela; dolgočasni kmetovi opravki niso, ali opravljati se morajo redno in stane kaj hoče. Kmet ne sme polegati, ne sme biti bolan. Ko se bolan uleže, je toliko, da pošlje tudi po »gospoda« in umre.

Kapitalistično gospodarstvo jemlje dosti ljudi iz kmetije med svoje delavstvo v tovarnah, trgovini, rokodelstvu in v prometu. Ti pridejo v vse druge življenjske razmere in v delo, ki odvaža od kmetškega dela in življenja. Čuditi se je, da toliko Slovencev, ki je delalo v tovarnah, ima še po vrnitvi domu razpoloženje in zmožnost, da opravlja kakor pred odhodom, kmetško delo. Ali kakor je stroj in po njem predrugačeno delo zrevolucioniralo vse meščanske obrti, tako je že tudi kmetijo. Delo s pomočjo strojev in umetnih gnojil, delo na kmetiji s pomočjo ved o rastlinstvu in o živinoreji je že postalo drugačno, uspešnejše in se razvija v tej smeri naprej. Kitajci in Japonci so že zdaj kmeti, ki proizvajajo na enem oralu poljedelske zemlje več, ko evropski kmet na 10 oralih. Vrtnarji okolo Pariza preskrbujejo s sočivjem ves Pariz in ga še odpošljejo v London. Ob Novem letu postaviti sveže grozdje na mizo, tem vrtnarjem ni težko, krompir trikrat v letu pridelati, tudi ne. Kmetiji podaja industrija vsakovrstne stroje in gnojila poceni, zdravstvena veda podaja navodila, kako rediti in zdraviti živino. Živinske kuge so zdaj kakor med ljudmi redke in se odpravijo hitro. Toliko milijard ljudi je preživljati z živili, ki jo daje kmetija. Iz zemlje se mora dobivati več živil kakor kedaj prej, pa ji tudi

zopet dajati nazaj, da ne uboža in odreče človeku svoje materne skrbi. Vse drugačno delo nastaja sedaj na kmetiji in s tem prevratom postaja tudi človek-kmet drugačen. Delo preobrazuje človeka. V kmetijo pa prihaja tudi vse naziranje drugega sveta, tudi kmet že hoče boljše živeti, boljše biti oblečen, lepše stanovati, boljše biti prehranjen. Kmet vedno bolj uvideva, da bo treba vzajemno pomoč še bolj izkoriščati, kmet bo moral iti v proizvodjalne zadruge, ker mu ne morejo državne moči dati vsega, kar rabi za priprave intenzivnejšega kmetovanja, da si zida mlekarne in zadržuje mesnice, plačuje svoje trgovske sodelavce. Vrtnarski kmetje v nekaterih krajih imajo pokrite cele orale zemlje s steklom in uvajajo po cevih toploto v zemljo. Ti kmetje pravijo, da imajo lahko grozdje o Božiču, dokler imajo kaj premoga. In na tej poti se sreča kmet z velikansko maso mestnih, tovarniških in prometnih delavcev, ki stremijo za tem, da se pripravljajo blagostanje vsem ljudem; tu bode uvidel tudi kmet, da se mora družiti v vseh nastopih življenja s to maso. Tudi kmet mora drugim povedati, kakor je povedal neki tkalec: Nočemo vaše juhe, dajte nam naša prava, potem bomo jeli rostbefe. Vse drugačno delo, življenje sedanjega gospodarstva bode tudi tega konservativneža-kmeta storilo gibčnega, nezadovoljnega in samostojnega; on ne bo dolgo več v Evropi protitežje in ovira razvoja človeštva do pametnejšega urejevanja gospodarstva in vsega življenja. — Nič ni na zemlji stalno, vse je v razvoju. Zato tudi ni obupati, da bi bil jugoslovanski kmet vedno kuli ameriške industrije ali volilec farovških politikov. Slovenski in ves jugoslovanski kmet bo moral postati dober vrtnar in živinorejec. Ob morju bo živelo na kvadraten kilometer veliko ljudi, katere bo imel zakladati z živili. Jugosl. kmet ne bo le kmetoval, da za-se prideluje krompir in mleko, on bo hotel imeti večje koristi iz svojega dela in jih bo lahko imel, da ustreza večjim potrebam. Večje potrebe stvarja v vsakem človeku sedanje veliko gospodarstvo in duševnejše življenje. Tudi na kmetiji so že večje duševne potrebe in vedno več jih prihaja vsled intenzivnejše dotike kmeta z meščanstvom in delavstvom industrije ter prometa. Večja omika vstvarja večje potrebe. In kam hoče naš kmet izvažati prebitke svojih pridelkov, kakor proti morju in po njem tudi v druge kraje? — Proti severu živijo nemški in madjarski kmetje. Na slovenskem jugu so tla za moderno kmetijo. Vse, kar želiš postaviti na mizo za najfinejšo pojedino, nahajaš v naših jugosl. krajih. Južni Slovani lahko dobro živimo kot sadjarji in živinorejci. Ako samo gojimo rejo goveje živine, svinj, kuretine in izrabljamo njive za pridelovanje klate, zamoremo postati bogati kmetje. Zadržane mlekarne spojene z zadrugami za rejo prešičev in kuretine in milijoni bodo prišli iz naše kmetije v promet in dosti teh v domače hranilnice. Naša kmetija je lahko bogata; na Hrvaškem in v Bosni je toliko plodne kmetijske zemlje, da bi francoski, danski in švicarski kmetje na njej in pod gorkoto solnca v teh krajih stvarjali paradize. In ob teh zemljah je drugo bogastvo narave — morje!

Nemci v rajhu naraščajo, Italjani še bolj. Ali misli kdo, da se bo lakota teh dveh narodov po kmetijski zemlji ustavila pred mejnimi koli naše države, ko doma ne bo dosti živil ali jih ne bo mogoče od drugod dobiti! — Jugoslovanska poljedelska tla in Jadran. morje vsebujeta toliko bogastva, da ju bosta Nemeč in Italjan vedno gledala, ko ne bo za vse živil v domači kašti. Mej narodi so bili nekaj boji za boljše pašnike, in vršijo se še danes med omikanimi in najbolj omikanimi narodi, samo v drugi obliki. Za nas Jugoslovane nista več avstr. Nemeč in Italjan toliko nevarna, kakor sta bila doslej, ali bati se je Nemčije in Italije, ki morete našo Avstrijo zedinjeni raztrgati na drobne kose; tudi za ta slučaj si nam je treba pridobiti veliko omiko in dobro gospodarstvo. Treba je zarano vstajati in se vedno ozirati proti jugu, proti Jadranskemu morju in nezirajte se na to, ako je komu všeč ali ne, krepiti gospodarstvo in duševno razvijanje kmetije na slovenskem jugu. Naš kmet je vsled svoje mase tudi varh slovenske narodnosti. Zgodovina nas uči, da južni Slovani, dasi vstvarjeni za vsa rokodelstva in obrti, v mestih nismo radi živeli in razvijali meščanske omike; meščani na naših tleh niso bili v preteklosti to, kar nemški in italjanski meščani; — sedaj je tudi našega kmeta zgrabilo kapitalistično gospodarstvo, zdaj mora proizvodjati dosti več ko v prejšnjih časih za trg; gojiti mora intenzivno obdelovanje poljedelske zemlje, pridobivati si večjo strokovno omiko; pridobivanju iste se ne more ustavljati in ti dve pridobitvi ga boste postavile na trdne noge in on bo, kakor vselej tudi v drugih razmerah dober delavec. Zatorej je skrbeti zaradi tega tudi za realke in kot nadaljevanje šolanja — za kmetijske šole. Čehi imajo jako izobražene kmete in jako dobro je razvita češka kmetija. Tudi mi Jugoslovani imamo svoj Banat kakor Čehi svojo Hanno. — Torej še ni obupati, ako vidimo, da slovenski kmet po večjem še streže farovžu in je njegov volilec. Še je v politiki okornež, ali on ne hodi zastopni v veliko delavnico, v Ameriko in po drugem svetu, on se, kar je posebne važnosti, hitro poprime novejših načinov kmetovanja; v jedni generaciji še zmagujejo novi načini dela v naši kmetiji. In delo, gospodarjenje je podlaga duševnega dela in naziranja. Danski kmet je danes kot zadržni kmet vladar danske države, on je danes za angleškimi industrialci najbogatejši človek v Evropi, on je prvi razvil vseučilišča za maso narodovo, njegovi zarodi so omikani, kakor drugod omikanci srednjih stanov.

In pred 50 leti je bil še analfabeten pijanec. Seveda, on je protestant, on ne podkupa svetnikov, oziroma ne plačuje duhovnikov, da mu podkupijo svetnike in ti Bogu predlagajo njegove prošnje, on ne stori dobrih del, da si z njimi zasluži nebesa, on pošteno živi, dela in se ne boji smrti; pred vsem pa skrbi ta protestant za dobro življenje tu na zemlji in ljudje pravijo, da je tako ravnanje Bogu prav ljubo.

Bosna in Hercegovina ste slabo obljude; v Bosni baje tretjina kmetijske zemlje ni obdelana. Povedal sem, kako je priden slovenski kmet. Avstrijske vlade naseljujejo v Bosni nemške kmete iz rajha. Kak dober kvas bi postal slovenski kmet v teh deželah, kako lepo bi sezidal kmetске domove v tej krasni in plodoviti zemlji; v kratkem času bi bilo dosti večje goveje živine in bi uspevala svinjereja, ki donaša toliko denarja slov. kmetu v domovini. Veliko Slovencev živi v Ameriki in v krajih prekopov Westphalena, na Gornjem Štajerskem, dosti jih dela po zimi v madjarskih hostah; par sto tisoč jih je na leto odsotnih. Kaj bi ustvarjale pridne roke od 50 do 10 tisoč na domači kmetiji odvišnih slov. kmetov dobrega v Bosni in Hercegovini sebi in vsej državi vprid! — Slovenec ima v živinoreji, Slovenka posebno v svinjereji srečno roko kakor Bolgar kot vrtnar. In Slovenec je v nekaterih krajih skušen rudar-premogar, v Bosni in Hercegovini pa je toliko premoga najboljšje vrste, katerega dobivanje se lahko dražje plačuje.

In bogastvo teh novih, še malo izčrpanih dežel nas druge avstr. Jugoslovane naravnost kliče na njih. Duhovnikov imajo tam dosti, juristov tudi, tehnikov nimajo, višje izobraženih poljedelcev in rudarjev ne. In ti so pravi produktivni delavci. Jugoslovani smo zanemarjali tisoč let razvoj rokodelcev in meščanskega dela; to nas je zapostavljalo, to pomanjkanje nas je delalo sužnje bolj omikanih narodov, katere je vodil meščan na delo, v svojo šolo in na izčrpanje neomikanih ljudi pri drugih narodih. Čas je, da odpremo vrata realk, tehnike, rudarskih in poljedelskih šol na naši zemlji.

(Dalje sledi.)

Politična kronika.

v Deputacija bosanskih begov na Dunaju.

Včeraj je bila posebna deputacija bosanskih begov pod vodstvom Kara Mehmedovića Čamila pri ministerskem predsedniku baronu Bienertu in sicer po posredovanju poslanca Mandiča. Deputacija je prosila ministerskega predsednika, naj se tudi avstrijska vlada zavzame za fakultativni odkup bosanskih kmetov. To stališče je popolnoma pravilno in na korist bosanskih veleposestnikov in kmetov. Deputacija je slikala ministerskemu predsedniku agrarni položaj v Bosni ter povdarjala, da so bili sedanji veleposestniki še pred turško invazijo v Bosno lastniki njih sedanjih posestev. Za razmerje med veleposestniki in kmeti v Bosni se ne sme rabiti primere v srednji Evropi znane robe in kmetске odvisnosti. To naziranje ne odgovarja resničnemu položaju. Kmetje imajo od veleposestnikov zemljo le v najemu in dajejo le od posejane zemlje, sena in sadja pristojbine. Najboljši dokaz za to, da je to razmerje med bosanskimi veleposestniki in kmeti le zasebno pravnega značaja, je pač to, da so sprejeli bosanski begi še po avstrijski okupaciji Bosue kmete iz avstrijskih pokrajin za svoje najemnike. Obligatorični odkup kmetov bi bil na veliko škodo veleposestnikov in tudi kmetov, ker bi to pomenilo naenkratni prevrat cele prakse. Ministerski predsednik baron Bienert je deputaciji odgovoril, da stoji tudi avstrijska vlada na stališču, da je uvedba obligatoričnega odkupa kmetov v Bosni za enkrat neizvedljiva.

v Dalmatinske železnice. Včerajšnji »Pester Lloyd« demantira vesti, da bi ogrski trgovinski minister Hieronimy bil na Dunaju ter se tam z dunajsko vlado pogajal glede železniške zveze z Dalmacijo na ta način, da bi se bilo določilo, da se ta zveza izvrši po dolini reke Une. »Pester Lloyd« zatrjuje, da to ni resnično, temveč da se ogrska vlada še vedno bavi tudi s projektom železniške zveze z Dalmacijo čez Liko na Karlovec.

Česko-nemška pravna pogajanja. Včeraj popoldne so se nadaljevala neoficijalna pogajanja v subkomitejih nacionalno-politične komisije v češkem deželnem zboru. Od obeh strani so bili stavljeni kompromisni predlozi glede še spornih točk, namreč o razdelitvi deželnega odbora, o nastavljanju uslužbencev v deželnih zavodih in glede veto-vprašanja v deželnem zboru. Kakor se zatrjuje, je bil v vseh teh točkah dosežen sporazum. Danes se bo to soglasje formuliralo v formalnih sejah posameznih subkomitejev, najbrže pa bo doseženo soglasje tudi glede nekaterih še spornih, toda manj važnih vprašanj. Celotno gradivo pride potem pred plenarno sejo poslancev obeh narodnostnih taborov, ki bodeta brezdomno doseženo soglasje tudi odobrila. Še koncem oktobra, najkasneje pa 2. novembra prično potem plenarne seje češkega deželnega zbora in tako je mogoče da bo državni zbor sklican že sredi novembra.

Štajerske novice.

v Druga državna gimnazija v Mariboru.

Včeraj smo čitali v graškem »Tagblattu« sledečo notico: Ministerstvo za uk in bogočastje je dovolilo za tekoče šolsko leto paralelko k 6. razredu

državne gimnazije v Mariboru. Od 1. do 5. razreda pa obstojajo na zavodu že itak paralelke, ozir. je 5. razred zaradi velikega števila učencev stalno deljen. Ker se je obisk mariborske drž. gimnazije zadnja leta tako pcvzdignil, da mora imeti večina razredov leto za letom paralelke, misli naučna uprava že na drugo državno gimnazijo v Mariboru in odvisno bo od darežljivosti mariborskih meščanov in delazmožnosti štaj. deželnega zbora, ali se bode vzelo za drugo državno gimnazijo v Mariboru kako poslopje v najem ali pa se bode zgradila nova stavba. Toliko nemški list. To se seveda zamolči, da se je obisk na mariborski gimnaziji tako povišal baš vsled naraščajočega števila slovenskih dijakov. Zadnji čas je, da se v Mariboru ustanovi za iste slovenska gimnazija. Naši merodajni politični činitelji imajo vsekakor paziti, da se v Mariboru ne ustanovi še en nemški zavod. Saj je v slov. sporednicah na nižjih razredih sedanje gimnazije dan že začetek in začrtana pot, ki pelje do razširjenja teh sporednic v popolno gimnazijo. Upamo, da se na to važno zadevo ne bode posebno v — Mariboru pozabilo!

v Nove občinske volitve v Slov. Bistrici. Slovenjbiški Slovenci in z njimi zvezani zmerni nemški meščani so se pritožili proti izidu občinskih volitev v 3. razredu, ki so se vršile dne 16. aprila 1909. Politična oblast je pritožbi ugodila in priznala za veljavno samo izvolitev Alberta Stigerja za odbornika; pet odbornikov in vsi namestniki 3. razreda pa se morajo voliti znova. — Volitve se bodo vršile prihodnje tedne. Kakor znano, je manjkalo pri zadnjih volitvah opoziciji do zmage le jeden do 3 glase. Zato se Nemci sila boje za ta razred in že pozivajo po listih, da bi naj ostal ta razred nemški.

Našim naročnikom! Ker se nam je včeraj pokvaril v tiskarni motor, ni bilo mogoče cele izdaje „Nar. Dnevnika“ iztiskati in razposlati. Naj se nam to blagohotno oprusti.

v Predavanju. Minulo soboto je predaval v mali dvorani celjskega „Narodnega doma“ g. dr. Schwab „o spolnih boleznih“. Izvajanjem g. predavatelja je sledilo z velikim zanimanjem 60—70 poslušalcev. Predavanje je priredil „Klub slov. napr. akademikov“, katerega odbor čuti dolžnost, tem potom gosp. dr. Schwabu izreči najsrčnejšo zahvalo.

v A. Westen v Gaberju izziva. Adolf Westen, tovarnar za email posodo v Gaberju pri Celju, bi moral biti kot Nemeč vesel, da so Slovenci in Hrvati tako ponižne dušice in mu nosijo denar, ter bi moral biti prav tiho. Pa mož se čuti in da tudi drugim čutiti, da je strasten Nemeč, ki bi rad vsakega Slovenca kar na mah pohrustal. — Isto pesem pojeta sinova in tovarniški vodja Pfeifer. Ne zadosti, da so morali pri zadnjih občinskih volitvah nekateri slovenski in značajni delavci iz tovarne — Westen še sedaj ne da miru. Pred dvema dnevoma je razobesil na novem tovarniškem posloju nemško (frankfuttarsko) zastavo. — Nastalo je vsled tega med slovenskim prebivalstvom Gaberja razumljivo razburjenje in g. Westen bi kmalu doživel primerne demonstracije, ako bi občinski urad ne bil tako previden, da je vsled mnogih pritožb dal zastavo z silo sneti, ker je Westen ni hotel prostovoljno odstraniti. — Pa komaj je preteklo 24 ur, že je visela na stavbi druga, daljša zastava. S takim početjem Westen okoliške Slovence in občinski urad naravnost zasmehuje in k pretepom in demonstracijam izziva. — Pzivamo A. Westena, naj miruje in naj neha Slovence izzivati. Tako ravnanje je nesramno in vsega obsojanja vredno.

v Slovenske delavce pri Westenovi stavbi v Gaberju naravnost pomilujemo in globoko obžalujemo, da se dajo za par litrov pive izrabljati za nemška izzivanja pri razobešenju nemške zastave. Sram jih naj bo! Največja propalica je, kdor svoj rod zataji in ga pomaga zasramovati in zasmehovati.

v Iz Celja. Včeraj, dne 25. tm., se je vršila konečna skušnja na gospodinjski šoli v Teharjih. Udeležilo se je je sedem duhovnikov; vodil je skušnjo g. opat Ogradi. Tudi drugega občinstva se je nekaj nabralo, zlasti sosede iz Teharj. — Gojenke so odgovarjale prav dobro; splošno odobravanje pa so želi uspehi gosp. dr. Schwaba, ki je obogatil gojenke z nauki za vse mogoče nezgode. V drugi sobi so bila razstavljeni ročna dela gojenk; tudi to je treba pohvalno omeniti; za dobo enega leta je vsekakor mnogo.

v Umrla je v Planini minuli pondeljek logarjeva vdova gospa Roza Adamus.

v Dijaška kuhinja v Celju ima svoj občni zbor v soboto dne 29. oktobra t. l. ob 2. uri popoldne v dvorani Celjske posojilnice s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika, 2. poročilo tajnikovo, 3. poročilo blagajnikovo; 4. eventualni predlogi; 5. volitev novega odbora. Vsi častiti člani se uljudno vabijo k obilni udeležbi.

v Konkurz. Okrožna sodnija v Celju je dovolila konkurz za premoženje Franca Žokalja, neprotokol. trgovca v Dobovi pri Brežicah. Oskrbnik konkurzne mase je odvetnik dr. Janesch v Brežicah.

v Iz finančne službe. Višji gimnazijec Gvido Hönigmann je nastavljen za davčnega praktikanta v Laškem trgu.

v Uzmovič. Hlapec Anton Kurmanšek v Žalcu je ukradel svojemu tovarišu hlapcu 56 kron in zlat prstan. Tudi svojemu prejšnjemu gospodarju v Št. Petru je ukradel iz hleva koce in jermenje. Uzmoviča so zaprli.

v Gospodarsko-politični shod v Šentvidu pri Grobelnem, ki je bil nameravan za zadnjo nedeljo, se je zaradi slabega vremena moral preložiti in je napovedan za nedeljo dne 30. tm. ob 9. uri dop. (po rani maši) v gostilni g. Florjana Goleža. Govorilo se bo o raznih političnih in gospodarskih vprašanjih.

Iz Zabukovja. Bogoslovec Jos. Vrečko, dika mariborskega bogoslovja in ponos Zabukovčanov, se je bil na shodu dne 21. avgusta t. l. v Zabukovju malo preveč razkoračil. Posledica temu je bilo zanj neprijetno spoznanje, da tudi bodočemu bogoslovcu ni vse dovoljeno. Moral je namreč pred kazenskim sodnikom v Sevnici skesano obžalovati izbruhe svoje klerikalne bojevitosti. Moral bo prositi v „Narodnem listu“ gospode, katere je smatral za v prah poteptane, ponižno odpuščanja. Fante jim je res lahko hvaležen, da so mu velikodušno odpustili kazen, katero si je s svojim nepotrebnim nastopom v polni meri zaslužil. Upamo, da ga je ta skušnja izučila, da je najboljše, če v bodoče molči.

v Nova podružnica Ciril-Methodove družbe za kraje Polenšak, Slov. Lovrenc v Slov. gor. in Sv. Tomaž se ustanovi v nedeljo dne 30. tm. ob 3. uri pop. na Polenšaku v gostilni. prostorih g. Lovreca s sledečim sporedom: 1. Ustanovitev z govorom potoval. učitelja Ciril-Methodove družbe g. Ivana Prekorška iz Celja. 2. Tombola v prid nove podružnice. 3. Prosta zabava z godbo, petjem, šaljivo pošto in konfetijem itd. Čisti dobiček gre v družbine namene. K obilni udeležbi vabi **Pripravljalni odbor.**

v Deželni odbor in dobava galice. Štajerski deželni odbor je sklenil ustaviti dobavo galice in jo izročiti zvezi nemških kmetijskih zadrug v Gradcu. Ta sklep bo marsikateremu vinorejcu sila neprijeten, ker bo treba odslej iz Gradca dovoljeno galico takoj plačati.

v Zaprlj so v Mariboru nekega Petra Hohnjeca iz Zagreba, ker je v različnih gostilnah opeharil natakariče za razne zneske.

v Čegavo je kolo? Dne 22. okt. je hotel neki Franc Habjanič iz Sodinec pri Ormožu zastaviti pri Sv. Lenartu dobro ohranjeno Negrovo kolo za 5 K ali pa ga prodati za 30 K. Habjanič trdi, da ga je kupil v Mariboru za 160 K od nekega hlapca — ali kolo je najbrž ukradeno in so Habjaniča pri Sv. Lenartu tudi zaprli.

v Hmeljski trg v Norimberku. Za včerajšnji list prepozno smo prejeli sledečo brzojavko iz Norimberka: „Dovoz na hmeljski trg 300 bal, 500 bal prodanih, razpoloženje in cene zelo trdne.“

Druge slov. dežele.

Tetka „Edinost“ o dr. Plojevem govoru v delegacijah. „Edinost“ brcajo sicer naši klerikalni listi od „Slovenca“ do „Straže“ ob vsaki priliki in ji dajejo prav nedelikatne priimke. Toda če „Slovenec“ iz „narodnih“ (kar je pri njem vedno čitati „strankarskih“) ozirov napade kakega slovenskega politika, je „Edinost“ vedno tista, ki da temu početju svoj blagoslov. Kajti bognečaj, da bi bil kdo bolj naroden ko tetka „Edinost“ v Trstu! Pri nas na Slovenskem je še vedno kričanje in bramabarziranje trumf in kdor računa z dejanskimi razmerami, je najmanj vladen; navadno pa „izdajalec“. Mi vemo ravno tako dobro kakor g. dr. Ploj in „Edinost“, da ne moremo Aehrenthalove politike odobriti ne na severu in ne na jugu. Vemo pa istotako dobro, da ima ta politika v višjih in najvišjih krogih tako zaslombo, da iste ne moremo s pritožbami in kričanjem odpraviti. Mali narodi ne igrajo, kar se tiče zunanje

politike, niti v internacionalnem državnem koncertu niti v lastnih mnogojezičnih državah velike uloge. Če bo „Edinost“ vsak dan kričala do onemoglosti, da nam škodi zveza z Nemčijo in Italijo in da naša politika na Balkanu ni prava — se Aehrenthal zaradi tega ne bo prav nič razburil, temveč bo delal naprej, kar se mu bo ljubilo — in bo dal čutiti onemoglim kričačem svojo jezo. Ali pa ima morda „Edinost“ kako čudežno sredstvo, da nas teh posledic reši? Sicer pa je „Edinost“ prav blizu g. Mandiču: naj ga vpraša, če ima pogum veljati v najvišjih krogih za antipatrijota in veleizdajalca? Slovenski klerikalci to prav dobro vedo in — upoštevajo. Ali je „Edinost“ slepa, da ne vidi in ne čuti tega? Ali ne ve, zakaj ni šel dr. Schusterschitz v odsek za zunanje zadeve? Ali se ljubim Tržačanom nič ne sanja, kako smo napisani Jugoslovani na Dunaju in da je stvar čimdalje slabša, ažo kričimo in rogovilimo kot politični otročaji proti dejstvu, katera se sedaj ne dajo spremeniti? Ljubezen do — Rusije in drugače vsega spoštovanja vredne Srbije nas ne bo ozdravila in Italijanov ne iz Trsta odpravila. Danes je stvar ta, da smo v praktični politiki navezani avstrijski Slovani na se in na državo, v kateri živimo; ta država je nentajljivo živ in zdrav organizem, glejmo, da bodemo v njem kaj veljali in odločevali! Star pregovor je, da psi, ki zelo lajajo, nič ne grizejo; bolje je, da bi dostikrat molčali in raje gledali, za zbijemo iz tega in onega političnega položaja za se kak dobiček. Pa tega seve gotovi „politiki“ ne razumejo in nočejo razumeti — saj drugače bi ne bili „narodnjaki“. Narodnjaki sicer pri praznih mizah — ali kaj, ko je tako lepo veljati za narodnega junaka! Človek bi mislil, da bodo slov. narodni listi razumeli tendenco Plojevega govora; pa kaj, če velja pri nas fraza več ko resen pomislek! In take — neumnosti izkoriščajo potem na zgoraj in spodaj klerikalci in — vlada.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Vladen glas o rekonstrukciji kabineta.

Dunaj, 26. okt. V vladnih krogih naglašajo, da bo ugoden izid sporazumnih pogajanj v Pragi nedvomno ugodno uplival tudi na državni zbor. — Vendar pa v sedajnjih razmerah ne more biti govora o rekonstrukciji kabineta in sestavi koalicijskega ministerstva, ker manjkajo vsi potrebni predpogoji, zlasti pa, ker se morajo poprej stranke v državnem zboru zjediniti na nek enoten program, predno se bo mislilo na preosnovo vlade. Državni zbor bo sklican sredi meseca novembra in bo ostal skupaj najbrže do Božiča.

Ruska častniška deputacija na Dunaju.

Dunaj, 26. okt. Cesar je sprejel danes v audijenci odposlanstvo ruskega gardnega polka keks-holmskega. Cesar je odposlanstvo polka, čegar imetnik je, častital na 200 letnem obstoju polka in se zahvalil za podarjeno zlato spominsko kolajno, ki se je ob tej priliki zlila.

Iz delegacij.

Dunaj, 26. okt. Vojni odsek avstrijske delegacije je začel generalno debato o vojnem proračunu. Delegat Kozłowski je pričel obravnavanja.

Ogerski proračun.

Budimpešta, 26. okt. Danes je bil predložen ogrskemu državnemu zboru proračun za leto 1911. Redni izdatki so proračuneni na 1,492.200 tisoč kron, izvanredni izdatki na 180.250 tisoč kron, redni dohodki na 1,537.170 tisoč kron, izvanredni dohodki na 135.337 tisoč kron, torej prebitka 49.827 kron.

Novice iz Turčije.

Carigrad, 26. okt. „Sabah“ poroča, da sta obsojena bivši poslanik Turčije na švedskem dvoru Sherif in neki Khemal zaradi soudeležbe in vodstva staroturške tajne zveze in contumaciam na dosmrtno trdnjavsko ječo.

Carigrad, 26. okt. Bojkot grških trgovcev in blaga je skoraj popolnoma prejenjal.

Po svetu.

v Uporni italijanski kmetje. V okolici mesta Campagne Sasso so hoteli imeti kmetje davčne olajšave. Ker se jim želja ni izpolnila, so se obožili s kosami in cepci, zasedli rotovž, pretepli župana, mestne svetnike in uradnike. Intervenirati je morala policija. Mnogo oseb je bilo pri tem aretiranih.

v Čenstohovski roparji in tatovi. Morilec eks-menih Maczoch bo sredi meseca novembra izročen ruskem okrožnemu sodišču v Pietrikovu.

Širite Nar. Dnevnik.

— Izkazalo se je, da je policija v Bremenu pri-
jela napačnega človeka kot samostanskega čen-
stohovskega slugo Zaloga. Zaloga je utekel roki
pravice čez Odeso.

v Razprava proti sokrivki morilca drja.
Crippena miss Le Neve. Danes se vrši zaključna
obravnavna proti dr. Crippenovi ljubici miss Le
Neve. Obtožnica se glasi, da je miss Le Neve ve-
dela za dr. Crippenov zločin, da ga je kljub temu
sprejela, skrivala in podpirala. Dr. Crippenov za-
stopnik je prijavil proti smrtni obsodbi ničnostno
pritožbo. — Na smrt obsojeni dr. Crippen je dobil
od dr. Munyora v Filadelfiji, bil je namreč
njegov učenec, 1/4 milijona dolarjev, kar odgovarja
več kakor 1 1/4 milijona kron. Dr. Crippen lahko
sedaj s tem denarjem prosto razpolaga.

v Viharji in nevihte v južni Italiji. V noči
od nedelje na ponedeljek je divjal v Napulju in
okolici strahovit vihar. Nevihta je napravila mnogo
škode zlasti na kulturah. Vezuv je blual iz sebe
vodo in napravil mnogo škode. Torre di Greco je
zelo poškodovano. Pet oseb je našlo pri tem smrt.
V provinci Salerno je več oseb prišlo ob življenje.
Istotako je prišlo ob življenje več ljudi v mestu
Cetaro. Brzojavne zveze so pretrgane. Vihar in
nevihta sta tako divjala, da sta v neapoljskem
pristanišču razburkala tako morje, da so bile radi
tega največje ladje v nevarnosti, da se potope. —
Mestece Casamicciola na otoku Ischia je popol-
noma opustošeno. Precej ljudi je tudi mrtvih. Ma-
terijalna škoda znaša mnogo tisoč lir. Župan iz
Anieno je javil, da so tam vihar in nevihte uni-
čile vse kulture, razdejale mnogo vasi in da je
tudi mnogo človeških žrtev. — Na otoku Ischia
je napravil vihar z nevihtami velikansko škodo.
Mesteci Casamicciola in Ischia ste opustošeni. —
Vlada je odposlala tja tri ladje z vojaštvom in
živili.

Nikdar več

ne menjam mila, odkar uporabljam Bergmannovo
Steckenpferd - lilično mlečno milo (znamka
Steckenpferd) od Bergmann & Co. v Tešnju na
Labi, da to milo, ki edino najbolj učinkuje vsa
medicinalna mila proti solničnim pegam, kakor
tudi neguje lepo, mehko in nežno polt. Komad
stane 80 vin., dobiva se v vseh lekarnah, drože-
rijah in parfumerijah. 120 40-86

Na debelo!

Priporoča se

Na drobno!

edina narodna trgovina

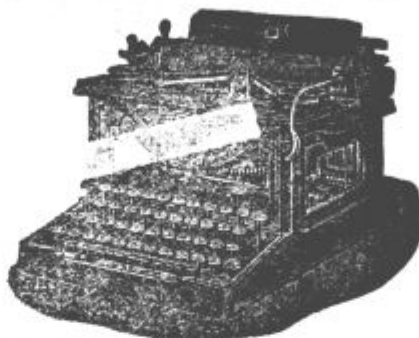
galanterijskega, norimberškega in modnega
blaga, kakor tudi nagrobnih vencev ter igrač

Celje Prica & Kramar Celje

Graška in Krožna ulica.

511 35-15

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda!

Predno si nabavite kak pisalni stroj, zahtevajte
prospekt, brezplačno in brezobvezno razkazo-
vanje stroja pri

Zvezni trgovini

∴ V Celju. ∴

Pisalni stroj z vidno pisavo:
L. C. SMITH & BROS

ima: tečaj na kroglah pri vozu, tečaj na kroglah pri izseku,
tečaj na kroglah pri tipkinem dvigalu. 266 — 33

Noben drug pisalni stroj nima teh eminentnih prednosti. Ta stroj je vspeh 20 letnih
izkušenj v izdelovanju samopisnic. V najkrajšem času se je prodalo 100.000 teh
strojev v popolno zadovoljnost odjemalcev, ki stavijo pri nakupu velike zahteve.
Ako se mudite v Celju, ne zamudite prilike si ogledati ta najpopolnejši pisalni stroj.

Zahtevajte brezplačno razkazovanje
stroja! — Zahtevajte prospekt!

10 letno funkcijsko jamstvo!

R. DIEHL, žganjarna, Celje

priporoča svojo veliko za-
logo doma žgane slivovke,
tropinoveca, brinovca, vin-
skega žganja i. domačega
konjaka.

Poštne hran. račun št. 54.366.
Telefon št. 48.

**Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno zalaganje gotovine
pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.**

„LASTNI DOM“

registrovana kreditna in stavbena zadruga
z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

Pisarna je v Celju,
Rotovške ulice št. 12

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član
zadruga ali ne, na tekoči račun ali na hra-
nilne (vložne) knjižice in jih obrestuje letno po

pet od sto (5%)

Urađuje se vsak dan
razun nedelj in praz-
nikov od 8.—12. ure
dopoldne.

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se
obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagateljem tako da
dobijo na leto celih 5 K od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti
zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun
glavnice in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih

54

Edino narodno kamnoseško podjetje v Celju.

Prva južnoštajerska kamnoseška

industrijska družba.

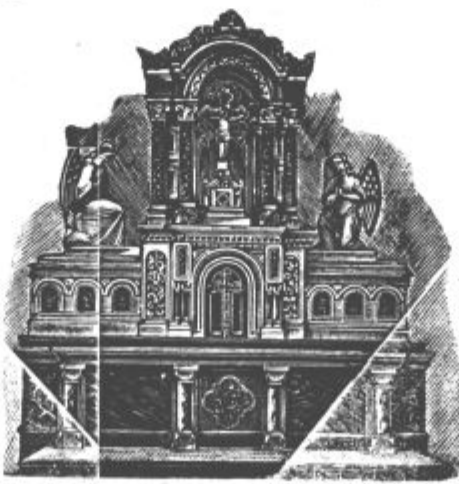
Brzojavi: „Kamnoseška in-
dustrijska družba Celje“.

Stavbena in umetna kam-
noseška obrt s strojnimi
obratom.

Specijalna delavnica in
podobarski stelje za
umetna cerkvena dela
kakor: altarjev, obhajilnih miz,
prižnic, kropilnih in krstnih
kamnovid.

Izvrševanje vseh stavbe-
nih deli kakor stopnic, fasad,
podbojev, pomolov, nastavkov
idt. iz različnih kamenov in
cementa.

Brušenje, poliranje in s
struganje kamena s troji.

Mnogoštevilna zaloga
nagrobnih spomenikov iz
različnih marmornih vrst gra-
nitov in sljenitov po razno-
vrstnih narisih in nizkih cenah.

Tiskovanje cerkva, dvoran
in hodnikov s šamotnim ali
cementnim tlakom.

Prava zidanih ali betoni-
ranih rodbinskih grobišč
(rakev).

Izdelovanje pohištenih
plošč iz različnih najbolj idočih
marmornih vrst v vseh oblikah.

Popravljanje spomenikov, nde-
lavanje napisov v iste.